

гадоў пасля заканчэння ім гімназіі. Першая публікацыя – у часопісе “Маладосць”, пазначана “Літаратурны запіс Н. Ватацы”, таму мог памыліцца Ц. Годнеў, называючы прозвішча аднакласніка, альбо Н. Ватацы пры апрацоўцы матэрыялаў (у спісе ёсць падобнае па гучанні прозвішча “Паўлушкоў”). Магчымы і іншыя прычыны адсутнасці атэстата сталасці Ушакова ў Дзяржаўным архіве Яраслаўскай вобласці.

Вельмі каштоўнай з’яўляецца інфармацыя, якая захоўваецца ў атэстатах сталасці гімназістаў Яраслаўскай мужчынскай гімназіі імя Аляксандра І. Усяго ў справе 557 Дзяржаўнага архіва Яраслаўскай вобласці захоўваюцца 69 атэстатаў выпускнікоў 1911 года. Гэтыя дакументы давалі гімназістам права паступаць у вышэйшыя навучальныя ўстановы Расійскай імперыі, а для музейных супрацоўнікаў яны выступаюць як гістарычная крыніца, якая ўтрымлівае шмат інфармацыі. Можна вызначыць наступныя важныя пазіцыі: прозвішча, імя, імя па бацьку; паходжанне; веравызнанне; месца нараджэння; дата нараджэння; дата паступлення ў гімназію; дата заканчэння гімназіі; паводзіны; вучэбныя прадметы і балы; поспехі ў асобных навук; узнагароджанне медалём; подпісы адказных асоб; нумар і дата выдачы дакумента.

Атэстат сталасці – гэта юрыдычны дакумент, які сведчыць, што яго ўладальнік праслухаў поўны курс навук у гімназіі, паспяхова здаў выпускныя экзамены і мае права паступлення ў вышэйшую навучальную ўстанову. Гэты дакумент выконвае некалькі важных функцый, у тым ліку прававую, сацыяльную, інфармацыйную, культурную.

Для музейнага супрацоўніка, даследчыка на першы план выходзіць іншая функцыя атэстата сталасці, ён выступае як важная гістарычная крыніца. Вывучаючы атэстаты сталасці выпускнікоў Яраслаўскай мужчынскай гімназіі 1911 года, мы знаходзім інфармацыю пра Максіма Багдановіча, яго сяброў, аднакласнікаў. Звесткі з атэстатаў сталасці пра паходжанне, дату і месца нараджэння могуць дапамагчы ў пошуку аднакласнікаў беларускага паэта і ідэнтыфікацыі іх.

УДК 821.161.3:821.521

Кэн Сібата (Універсітэта Васэда, Токіа, Японія)

МАКСІМ БАГДАНОВІЧ ПА-ЯПОНСКУ

Максім Багдановіч – класік беларускай літаратуры і «пясняр чыстай красы». На жаль, пераклады яго вершаў на японскую мову пакуль не былі надрукаваныя, нягледзячы на іх важнасць у сусветнай літаратуры. Абставіны майго даследчага жыцця склаліся так, што ўжо

год як я перакладаю вершы М. Багдановіча на японскую мову. На працягу гэтага часу мне стала вядома шмат фактаў. Сярод іх даследчая цікавасць Багдановіча да японскай культуры, падабенства беларускай і японскай літаратуры і праблематыка беларуска-японскага перакладу. У сваёй працы мы раскрываем пералічаныя факты.

Па-першае, будзем разглядаць даследчую цікавасць Багдановіча да японскай культуры. Па-другое, будзем разважаць, якім паэтам для японцаў з'яўляецца Максім Багдановіч. Пры гэтым мы паспрабуем знайсці падабенства беларускай і японскай паэзіі і сувязі паміж Багдановічам і японскімі паэтамі. Па-трэцяе, адлюструем спецыфіку перакладу вершаў Багдановіча на японскую мову.

Вядома, што Максім Багдановіч цікавіўся японскай старажытнай літаратурай і напісаў вершы з японскай традыцыйнай паэтычнай формай «Танка». Гэтыя вершы мы ўжо прааналізавалі з пункту гледжання японскай літаратуры. Акрамя таго, паэт звярнуў увагу на японскую забаўку ў вершы «Пану Антону Навіне». Гэтыя факты свечаць пра яго мастацкую і даследчую цікавасці да японскай культуры.

Творы Багдановіча варта параўноўваць з дзейнасцю японскіх паэтаў. Багдановіч вядомы не толькі як перакладчык еўрапейскай паэзіі, але і як аўтар паэтычных стылізацый беларускай літаратуры. Ён увёў еўрапейскія паэтычныя формы ў беларускую паэзію. У той жа перыяд японскія літаратары рабіў тыя самыя спробы.

У далейшым паўнаважным артыкуле мы паспрабуем параўнаць санет М. Багдановіча з творам японскага паэта Арыякэ Камбара (1875–1952). Праз гэтае параўнанне – выявіць яскравае падабенства працэсаў развіцця сучаснай японскай і беларускай паэзіі.

Нам удалося перакласці прыкладна палову першага цыкла «Вянка». Пры гэтым мы сутыкнуліся з шэрагам перакладчыцкіх праблем. Гэты лексічныя і сінтаксічныя праблемы, а таксама праблемы выбару паэтычных форм для перакладу. Мы паспрабуем параўнаць арыгінал верша Багдановіча і наш пераклад на японскую мову, каб прааналізаваць гэтыя праблемы.

Мы мяркуем, што вельмі варта перакладаць творы Багдановіча на японскую мову, каб мы змаглі пазнаёміцца з невядомым для нас, але такім прывабным душэўным светам беларусаў. Японцы мусяць чытаць творы Багдановіча не толькі таму, што беларуская літаратура была амаль невядомая ў Японіі, але таму, што працэсы развіцця сучаснай японскай і беларускай паэзіі вельмі падобныя. Творы М. Багдановіча яскрава свечаць пра гэта.